

Діло

виходить щоденно передполуднем

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II пош.
Конто пошт. ш. 143322
Адреса для телеграм:
«Діло», Львів.
Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем
Рукописи не звертаються

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно в кр. 450 гол.
За границями:
В Америці 1 долар, Франції, Голландії, Бельгії 20 фр., Італії 750 ал., Німеччині 750 ал., Швейцарії 5 ш. фр., Чехословаччині 20 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 750 ал., Австрії 750 ал. — Зайня адреса 1 гол.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Розчаровані чи розбиті.

Львів, 20, липня 1927.

Нагло і несподівано заскочило всю прилюдну опінію Польщі розпущення сенату та сойму, які щойно розмахувалися до роботи, але поспіши, до моменту розв'язання, не встигли зробити нічого. Невже розпущення надзвичайної сесії було запроваджене так несподівано? Ні, його всі сподівалися. Одначе ніхто не думав, що станеться це в такому моменті і в таких обставинах. „Дунали“ собі посла, що посидять та побалакають ще бодай з тиждень.

І „святи“ обурення появилося серед деяких польських груп з приводу такої „зневаги“ для законодавчих установ, і для посівів, що ось-ось булиб ухвалили стільки законів за час тієї одної надзвичайної сесії, скільки не могли ухвалити звичайні п'ять літ свого послування. Та сталося все по закону, боже президент держави має право розпустити чи припинити сесію без подання мотивів. Та є також таке право, що на домагання одної третини посівів президент обов'язаний скликати сесію. Це бажали використати зразу по розв'язанні пепесів. Крім того, те саме намагалися зробити і сендики, бо їм дуже залежало на продовженні сесії з уваги на зміну виборчої ординації до законодавчих установ.

Одначе ця ініціатива пепесів і сендиків як нагло появилася, так само потім нагло зсезла. Щоби домогтися скликання сесії, треба запропонувати відразу і порядок праці. Та діло в тому, що зовсім інший порядок запропонували пепеси, а зовсім інший сендики. Наслідок того був такий, що ніодні ні другі не встигли зібрати відповідної кількості підписів на своїх виступах до президента. Але якби навіть були зібрані, то це для них положення не врятувало, боже президент міг би сесію зразу по П. П. С. скасувати знову розв'язати. Моглоб тоді діяти до правдивої гри у піжмурку між урядом і законодавчими установами.

Нічо дивного, що остаточно все уложилось „як слід“. Сойм і сенат прийняли нову „зневагу“ до відома і по кількох днях розіхалися. Остання на „становищах“ тільки лідери польських клубів, які виявляють тепер велике і при тім незвичайно поонервоне розчарування. Та всеж ніяк не хочуть признатися до того, що вони розбиті і що всі добу теперішньому урядові протиставитися не в силі.

Тому не можна дивуватися, коли в фактичному безсиллі, але не прихилившись до нього, ті люди роблять речі, що можуть впливати тільки з такою психічною і моральною ступню, як немці і розбиті, а саме пишуть переповнені ідією ненависті статті. І роблять це між іншим пепеси, що сприяли і підтримували свого часу транзиту варшавський переворот і що на сліпо вірили у великий державний розум та політичну програму нинішнього польського уряду, якого дехто зве диктатором.

Львівські міністри і пани журналісти з урядових газет — пише М. Недзялковський у „Робітнику“, органи ППС — роблять враження людей, що засмучені.

дня 31. травня 1926 р. і щойно нині збудилися. Хочуть жити обривками клячів тої минулої доби. Надаремний труд! Так само як умерла ідея „моральної санції“ під брутальним чоботом протекції, інтриги, клевети — так само не спричинив ніякого відгуку поонервірка сойму, панагавлення посівів. Арогантське копання парламентаризму викликає несмак, згіршення і повний занепокоєння аляк запиту на очах. До уряду не стало довіри, а в глибинах позірно ніби приспаних, вичерпаних пужлою мас гудять перші громи. Проблема мейна: якщо Польща поверне в час на шлях нормального демократичного розвитку, — врятувати можна ще дуже багато, колж ні, то скоро виросте перед нами неочисна доба нагальної боротьби, вислід якої передбачити не можна, але в якій Польща програє напевно.

Отже ідла. — але й не можна сказати, щоби всюди не слухна, — ця характеристика і зв'язана рівночасно з погрозою. Погроза не аби яка! Та якби вона вийшла не від одного з лідерів П. П. С., а від когось іншого, то можнаб у неї повірити. Та П. П. С. нині вже не розпоряджає ні „громами“ ні їх „гудінням“ серед глибин нібито „приспаних мас“. Зрештою пос. Недзялковський скарактеризував першим рішенням наведеного цитату найкраще себе і своїх співпартійців, боже нікого іншого, а саме його і його товаришів слід врахувати до ряду тих, що аж тепер пробудилися заснувши ще в травні 1926 р. Та й то пробудилися зі страху перед втратою мандатів до будучого сойму. А тому нічо дивного, що нині мають право самі собі погрозувати.

Неабияку „рацію“ наводить знов в обороні нинішнього уряду і режіму В. Стіпчинський у „Глосі Правди“, коли „творить“ характеристику сойму і того покоління, що в ньому засідає.

„Не було — каже він — відродження в соймі і в тім поколінні, яке він репрезентував. В обох дотеперішніх соймах їх вибранці давали зникаючий відсоток маси, психічно чужої холоди історичних подій, частіше на жаль, адемо-ралізовані та ворожої змістові ідеології польської держави. Покоління

неволі — без сумніву покоління нещасливе — а децидуючі для цілості маси виявляло себе фатальним державним будівельним матеріалом. Побудована на ньому конструкція мусла виявити цілу свою катастрофальну неміч. Проблема винаходу іншого здоровшого будівельного матеріалу стала перед нами. Опертя держави на творчих і продукційних силах народу стало певною потребою і необхідною. Перебування річчосполитої конечним засобом, що веде до цілі.“

Далі нібито розвиває автор ту ідею перебудови, але фактично про саму перебудову нічого не пише. Він спинається тільки на будівельному матеріалі. Ним мають бути: те польське покоління, що творило легіони, іншими словами табір підсудчиків. Цим матеріалом треба покермувати, треба його повести.

А „лінія, якою треба піти, зарисовується ясно. Веде вона до розбудови в найширшому розмірі самоврядування, а також до переорієнтації поняття „господарського життя“ краю, під яким тепер розуміють виключно інтереси великого промислу, великої земельної власності і банків.“

А щож тоді з парламентаризмом? „Само в собі лише занепадо до нуля — каже Стіпчинський — ролі парламенту, як природне в даній хвилі не розбуджує в нас ні побоявань ні здивування. Моглоб би воно набрати значення щойно тоді, колиб невстигнені до найширшої самоуправної і господарської праці творчі та відроджені сили народу (читай: легіоністи або підсудчики) відпали розчаруванням, та дали себе втягнути на службу незадоволення“.

Полишаючи на боці неfortunні міркування Стіпчинського про перебудову нинішньої Польщі, можемо ствердити, що його характеристика сойму і того покоління, яке його творить, є прекрасним доповненням до поданої вище характеристики „будівельного матеріалу“, зробленої пос. Недзялковським. Щойно обидві разом взяті характеристики віддають до деякої міри характер цілої нинішньої Польщі. Самозрозуміло, що висновок з цього мусить бути зближений до того, який подав у „гудінні громів“ Недзялковський.

3 побуту на Радянській Україні.

II.

Київські враження.

Найближчого дня ранком складаю візиту преа. Академії Лиському, що мешкає на тім самім коридорі, недалеко моєї кімнати, потім спускаюся в діл на вулицю Воробейсько (давній Хрещатик) на спідання. Іду опісля трамваєм до четвертої санаторії, де лікарює мій сестринич д-р Олександр Киричівський, один із кращих лікарів першохіж негуд, купаюся, а в годині 12. сиджу вже на засіданні історичної секції під проводом акад. Мих. Грушевського. Цим разом засідання тривало не довго, бо почато його годиню раніше, як заповідаєно. Вітаюся із знайомими, між якими бачу історика Київна, В. Шарбину, що саме в цьому році святкував свій науковий ювілей. Хоча сідмдесять літ йому минуло, вигляд тримається ще напручено гарно. Радість бо з його лича бо

наукові робітників ставляться до нього із широкою повагою. Не багато ми перебалакали з акад. Грушевським, бо він занятий своїми численними справами. То поладнує кореспонденцію, то вишукє книжечку для своєї роботи, то приймає своїх співробітників, яких дає вказівки. Розмову лишаммо на другий день, в котрім акад. Грушевський і його рідня ждуть мене в обід.

Около четвертої години пополудні захожду із знайомими до ресторану „Континенталь“. Це рішучо найкращий готель і ресторан Києва. Сала висока на поверх. У ній святкувало Громадянство в р. 1903. Іваней Лисенка, в р. 1905. Івана Нечуя Левицького а в р. 1926. акад. Мих. Грушевського. Засідало кожним разом за столами поверх двох соток осіб. Був я на всіх відааних вечірках з

котрими авлазачимало інтересних і великих опоминів

В ресторані грає музика. На обід подають дві страви: борщ з м'ясом і рибу, або печену за 80 коп. Публики мало. Вона абідніла. Заходив а туди часами на вечеру і гостей заставляв також небатого. Страви прилажені зваженими. На столах, прикритих скатертями, незвичайна чистота, услуга добріша. На буфеті чимало всякого роду присмаків, які звичайно дорожчі від цілого обіду. Пиво подають тільки в пляшках. Воно дороге (60 коп. бутылка) і тепле. Зате солоджені води тут прегарні та холодні. Приймаюсь, що на Україні, я завжди по радше літом, чи лавказьку мінер. воду „Нарзан“, чи солоджене „Сітро“, як пиво. Вина на Україні гарні, горілка краша від нашої. Коли порівняти страви, які подають в „Континенталі“ за 80 коп., із стравами, які дістанете в „Укр. Народній Харчі“ за 55 коп., то перший ресторан вийде значно дешевше, бо страви добірніші та обильніші а культура тут висока.

Київ люблю і знаю. Тут перебував я в р. 1887 в домі мого пок. дядька інж. Волод. Качала. Саме тоді був я по матурі. Мешкав дядько коло Хрещатика, де арендував фабрику „Мінеральних Вод“. До него належав літній театр із садом, в яким кожного вечера грала велика оркестра. У літньому театрі продукувалися шодня співаки і співачки та емілібрности. Гарно мені тут жилося серед життєвого для мене окруження. Вдруге приїхав я сюди по доктораті в р. 1894. Мешкав тоді дядько у своїм власнім, величавім домі при вул. Володимирській, тепер Корольова ч. 45. Був це великий, комирний дім, а зокрема в саді стояла прегарна вілла, яку дядько замешкував. Тут містилася його інж. контора. Тут було багато прегарних, стилевих апартаментів, розкішно умебльованих. Приїхав я туди на наукову працю і перебув в Києві кілька місяців в цім багатім домі, серед прихильних мені людей. Дядько занедужав і на моїх руках закінчив життя. Було це в грудні 1894 року серед тяжкої фінансової цукрової скрути. В чотирьох фабриках вложив дядько цілий свій маєток. Нагла смерть розбила цілий його добуток, а одинока донька не багато могла виратувати гроша з міліонового придбання.

З дрозанням серця захожду до вілли. Сьогодні вона обдерта. Ніхто про неї не дбає. Отвараю кімнату великої сали. Яксь жінка скробоє у ній картоплі. Доляка брудна і чорна, як земля. Чим скорше замкаю двері та обходжу дім докола. Ліворуч в углі столяр працює при паритаті. Сад запущений. На шпурках висять вішпане білля.

Іду на вулицю та зустрічаюся з другим моїм кузином, тіточним братом Омелієм Киричівським. Умоляємося, що другої днини поїдемо на Байкове кладовище, де похоронений мій дядько, де спочило багато моїх знайомих, високовислужених громадян: Микола Лисенко, Борис Гринченко, Володимир Антонович, Іван Нечуя Левицький, Костянтин Павлик, Іван Степанко і де покладено незалежно у могилу Івана Коссака.

Коли тільки був я у Києві, ніколи не поміняв Байкового кладовища. І тепер станув а біля гарно утриманого пам'ятника мого дядька

та в душі дякував йому за те, що, чого в останній від нього. Якби не мій провідник, інших гробів я не знайшов би. При годині півночі чарівничка знаєть Лисенко і Степанюк. На їх гробах залізані хрести, зроблені із залізних шин. Найменш відвернені від землі. Побіч них виспана могила. Нема на ній хреста, тільки по напису на стійкій піниці, складеного на гробі рідною акад. Грушевського. Пізнає, що тут спочиває Іван Косак. Приїхав до Києва і гостину на рідній святі до акад. Грушевського і тут заступав на записання списку книжки. Лікар не пізнався на нудзі і через те операція була опієнена. Умирав на закаті крові в сальторії при повній свідомості. До останньої хвилини сидів при ньому дружина та її донька в першого подружжя, молоденька артистка „Березилі“ Ярославка Могиланська, а побіч них Катря Грушевська. Умер рідкий золотий, незвичайний характер, безпримірно чесний. Не шукав для себе ніяких користей, а через те мав великі впливи серед урядових кол у Харкові, де робив людям багато добра. Акад. Мих. Грушевський страив у нього сердечного друга, тому в піддавав ним в часі нудзи, не шадя гроша, щоб тільки врятувати дороге життя. Не його домовину на місце нічного спочинку та крізь сльози витолосив пращальну промову. Стане на гробі Ів. Косака скромний пам'ятник. Вловива дістала від радянського уряду 80 карбов. місячної платні.

Сумно мені на душі, коли стою біля могили і віддаю поклін пам'яті дорогих незабутніх і заслужених людей та що сумніше мені, що багато із тих гробів у величній занедбанні. В часі годину повирвано з гробів дерев'яні хрести і спалено, так, що деяких із них годі відшукати. А всеж таки у цих гробах лежать велити духа української землі і ними повинно зацікавуватися громадянство. Лисенко умер перед війною. Збираю складки на пам'ятник та справа притихла. Говорили мені, що пам'ятник на його гробі стане, але нічого певного я не дізнався. Цвинтар зацуплений, стежки поросли травою. З відміном головної цвинтарної вулиці, утриманої в латі, всі інші не бачили данно руки сторожа. Багато пам'ятників розбитих граблями в часі революції і

польського походу. На цвинтарі чимало деревини, яка росте дико, бо нею також піхто не опікується. Чому воно так? Чи не варту притупити? Чи може забуто тих людей, що своєю працею клали основи під краще майбутнє української землі? Сумно мені...

З гом. Косаковою і її дочкою зустрінувся я по полудні в домі акад. Грушевського. Вітаються зі мною крізь сльози. Ще в жовтні минулого року був я у них в Харкові. Іван Косак гостив мене в „Червоній Гостиниці“ розкішним обідом. Не був він веселий. Мав враження, що вже тоді почував себе нуджим. Пам'ятаю яким зривованим був він у кожній справі. Перебалакали ми тоді багато про Галичину, про знайомих і про Радянську Україну. Відповідав мене на дворці при виїзді з Харкова і в очей його блискіли сльози. Чи була це типова туго галицького українця за Збручем і Сяном? Чи може перецуття, що більше не побачимось?

Розмова за обідом в гостинній хаті п. Грушевських зразу не вляглась. Всі ми під враженням, що бракує між нами дорогого товариша і друга. Шойно по хвилі питають мене господарі про свою рідну і приятелів, а опісля але розмова про наукові справи, про приєднування нових робітників для праць в Академії. Акад. Грушевський перебув на тяжкій праці в Галичині двадцять літ і мав для неї по сьогодні велике зацікавлення. Онував в історичній секції відділі Західної України і нема сумніву, що вскорі вийде окремий том, присвячений її старовині та культурі.

Тримається акад. Грушевський анемічно. Лише заодно усміхнене і веселе. Темати до нових праць спли, як з рукава, так, що називаю його „геніальним винахідником тем“. Працює від досвіта до пізнього вечера, хоча помешкання, яке займає у власній домі, маленьке і скромне, зложено в одній кімнаті, що служить за їдальню, гостинню і спальню, та в двох маленьких робітень, акад. і доньки, де годі розкластися з книжками. В часі війни розбито йому до основ п'ятиповерхню каменицю, в якій згоріли архів, бібліотека і чудова колекція килимів, в числі оціло 150. Радянський уряд повернув рідні Грушевських, двоповерховий дім на власність,

Маєток на Кампані пропав. Та енергійний академик не упав на душі, працює, як велит. Рівно трудящого наукового робітника на Україні ледви чи найдеться. Платня місячна академіка у висоті 180 карбованців, ромунація за провід в історичній секції у висоті 90 карб. та платня емеритальна 80 карб., а окрім цього заробітки із статей в „Україні“ та збірниках дають акад. Грушевському опромочність самому жити і іншим допомогти. Про прожиток для своїх співробітників дбає акад. Грушевський більше, як про свій власний. Має він вже 17 аспірантів до університетських катедр. З галицьких українців притягнув він до роботи пок. Гнатюка, мене, Восяка, Філа Колесу, д-ра Кордубу та жде на нових співробітників. Саме в часі мого побуту кінчив акад. Грушевський коректу другої часті п'ятого тому історії літератури та перемовнював з українським державним Видавництвом в справі друку дев'ятого тому своєї великої „Історії України“. Велит!

Палі буде! Кирило Ступинський.

В справі „Української Захоронки“ в Белзі.

Поміж т. зв. червонських громадян колишньої Галицької Королівства може піти один не в так спольщений, як Белз. Що за причина тому? В тих часах, себто в XI. та XII. століття, коли то теперішні сусідні міста Унів та Сокаль були ще авіаніями оселами без замітної шхи міста. Белз був уже містом не малим, ба і славним. Само положення міста серед недоступних багат та двох рік Солокі і Річці, що берегли його перед ворогом своїми роками коритами в полудні та півночі і потрібним, до нинішньої пори доволі добре збереженими із заходу валами, було дуже пригоже на осідок усяких військових та цивільних установ. Тому й не дивно, що всілякі вояводи, каштеляни та монастирі Домініканів і Домініканок побудували тут свої резиденції, щоб з *kresowego grodu* ширити польську культуру на окраїнах латвій землі. Місцеве населення, опочинаючи українське, під довголітнім впливом окупанційного польського елемента, а головною монастир, проміняло свою українську мову на „панську“, себто польську, котрою завжди по нинішній день навіть у церкві послуговується, будучи того переконаним, що не винаєма йому, місцалству, вислазувати своїх думок бездо „хлоскою“.

Горстка місцевих інтелігентів, що держали рідною мовою та сиділи першочисним образом, постановили покласти таму тої нездоровому нахилу бекан.

Тим заборолом проти латинізації і поліонізації має бути Українська Захоронка для дітей у дитячому місті. Ще 1911 р. заходом місцевого галицького о. Л. Салуги, що потребу захоронки підносили при комісії патріархаті, Катерина Вілнська, донька ба. п. Петра, записала хусина поля і пізніше на той ціля. Ошаче цей запис не вистарало на урухомлення захоронки. Мався ріс за ровом. Приходить єпіскапа місна, а на ній в обєдженні гроша, алого був приборкована кілька тисяч корон на ціля захоронки буаший парох о. Волод. Ривинський. Шойно з приходом до Белзи парох ба. п. Іо. Лилинського урухомлено захоронку (в січні 1926 р.). І мішено на захоронку, хоч у ній латів хаті, сповідає свою залучу як єпіскапа Під провідом С. С. Ступинського громадське діти, вчаться рідної мови та пісень. Час до часу дають діточі вистави, там мішають свою історію та бувальщину. З великою послатою працює над дітьми С. Кав'яна. Серце радіє, коли почує, як діти моляться в рідній мові та співвають українських пісень. Зворушувачий був вид діти то на першому діточому представленні по ліній неолого місцевого інтелігентства: ріота покотилася сльоза радости, викликана шибетом дітей та звуком рідної мови. Місто хоч поспіло, та все таки починає збирати шитомого українського таракту.

Удержання захоронки переходить кілько понад 200 зол. Цей татар поновить авіаційно місцева інтелігенція. З замісцями белських урядовців неабудувать про захоронку: радник Михайло Лисенків в Чесловаччині, інспектор Іо. Вілнський в Перемішля і п. Писиф Савич в Дубно. Місцеве белського департаменту, хоч малим латком, та все таки причитається до піддержання захоронки. З повним призначенням єпіскапа міснети, що єуді місцевого суду, а єпіскапа Григорія Томчак і Алоїз Слєж, як тама ємерит. директор табулі п. Мавола Старк особливим опікою огорганть захоронку. Талом „Союз Українок“ під провідом в Софії Салужковій докладам в ветеринарні та забав засилью алично ласу захоронки. Зновим п. Мих. Галаць, ємерит. управити школи, не зважаючи на підтримку євоничах латхитам здоровля, крім дітей на захоронку піднявся ще в педагогічного наладу над її веденням. Загал мішан покони ставиться байдужо до цієї переважної установи. Комітет, що вав на себе цей великий татар безітересовно, мав надію, що в мішан чейже зрозуміє вагу і потребу захоронки у себе та кінці перейме на себе обов'язок її утримання.

Але поки це станеться, комітет захоронки

К. АНИШЕНКО.

11

МИРОНОСНИЦІ.

(Продовження)

Від духу розтопленої фарби баба Віда опритомніла... Як раз пройшов і церковний староста, а за ним, із середини церкви, дихнуло і людським смородом, і понохачою і цибулею, і самогоном...

Баба Секета не вдержалася:

— Хай Бог простить, яка то свинота наш нарід! і до Господа претесь, як в халь...

Віда привіталась до Ониски. Цього моменту давно ждали і Мотря і Секета.

— Христос воскрес! — солодко привітали вони до мирноносниць... Приготувались?

— Може, Господь способить!

— Батюшці щось зготували? — вшпалено запитала Секета.

— Та по наших силах.

Звісно! який поїзд, таке й частування... Ой, бідаж ти, Онисечко, як тебе понівечила комуна!

Паламар, понертаючись з давнишніми, перебив розмову.

— Пора, бабо Відо: ставайте до своєї справи... — Додав шуткуючи Ониски: Ходім, Онисю, на цугундер...

Мирноносниця, як струнуло: ще жоніте стало обличчя Віди, зажеврили покірні чорні очі. Ониска суворо втопила в землю очі.

Прийшов для мирноносниць довго-сподіваний час...

VIII.

Потупились парубки, ніяково зжирившись, але, коли побачили, що баби та молодішці стали під мирноносну ікону — почали розбирати

хрести й корогви. Трохи й до сварки не дійшло: Яким-комсомолец хтів нести золотого хреста, а Сергій Буржуєнко й собі цього хреста потягся, але довелося йому уступити Якимові, бо Хома-безвірник артос взяв і таке загнув на Буржуєнка... Одходили мовляв, куркулячі душі — прийшла черга й пролетаріям похилити... А щоб діло цілком вийшло на революційний зразок, пустили поперед, хресного ходу незможника Данила Карпавку з червоним прапором, на котрому написано по московському: „Резігія-опіум народа“. Карпавка почав було сперечатись — не хотів дурно йти, але, почувши від Якіма та Сергія, що після водосвятія буде „по чарці“, а на закуску — артос, негайно збігав до зборні й приніс прапор.

Тим часом незможник Пилип Калитка шепотів батюшці, щоб хресний хід пройшов його двором; середняк Тишко попередив, що коло свого двору він виставив стіл — щоб свята евангелія одпочила... і колишній куркуль Грицай, в зявленому жупані, а посмішкою поглядав на всю справу! мовляв, побачимо, як то пролетарія Господеві утне... Він заздалегідь договорився з попом, що коло його поля буде „велика екстенія“, а після водосвятія криниці — „що Бог поспав“...

Гугнявим, старечим голосом піп почав „Христос воскрес“... Дяк підхопив хрипким, але міцним підсамогонним басом. А півня гукнула. Спінали хороме: дзвінки дівочі голоси, що так завзято колись виводили „Ще не вмерла України“, а

трохи згодом — „Повстаньте, гнані і голодні“, — також щиро дзвінко й завзято виспівували пасхальні канони. Соковиті теори та баски, усердно, щоб усі чули й знали, дотягали журливо-веселі акорди.

Хресний хід рушив. Ударили в дзвони...

Сонце виблискує на іконах та хрестах. Синє небо жменям кидає легенький вітерець, а він свіжить спітнілі обличчя. Дзвони-ж гудуть... стомляться — перестануть. Але як зачують, що в Мирівці дзвонять, у Русачівці дзвонять, аж в ушах лашчуть... І тоді тільки вгамувались, як за селом, коло Грицаєвого поля, став хресний хід на „велику екстенію“.

Тут його догнали й господині з кошиками та вузлами в руках. В кожнім кошикові — „як добаєш, так маєш“ для батюшки — пляшечка сливянки, печена курка та „баба“ для „мира хресногого“ — пляшечка самогону на вишнях та піржіки з горохом; для дітвори — коржіки, а старцям — піржіки з капустою. Для всякого випадку, за пазухою — пшенична палиця, в руці — глечик з варенухою та в вузлик десятиків зо-три вареників з кааіною... І ще дітмам на гостинь — з десяток крашанок...

Все зідять люди добрі. Батьків-матері помянуть. А кришки в житах розсіють гостинь пташкам, щоб поле доглядали...

Піріска Писаренкова, жавла чорнява москиска, останньою догнала.

— Хай Господь простить — і до церкви не встигла! піржіки пекла...

— З Мирносною будьте здорові!.. І я забулася: палиці довго

не сходили... А хто-ж то в мирноносницях?

— Та пролетарія-ж... Як їх батюшка і допустив?!.. Байстручка та скажена москиска... І Віда посеред молодіш вперлась... А Ониски в синіках і зонсім не личить... Ну, та перед Господом всі рівні... Господи помилуй! Господи помилуй... Христос воскрес із мертвих...

Баби почали підспівувати й оточили мирноносницю.

В першій парі несли мирноносну ікону Віда та Ониска. Одарка з

іконою йшли другі...

Опустивши очі в землю, мирноносниця відчували на плечах велику вагу ікони. І на цій вазі була сконцентрована їхня увага. Піт котинсь на обличчя мирноносниць, курва забивалась в ніс і очі... Мали плечотирьох душах мирноносниць: очі. Але величний спокій панував у них йшли гефсиманської стежкою, до гробу Господнього, де є прощення і любов... Чим важче під вагою ікони, чим частіше спотикається стомлена нога, тим солодчий спокій в душі, тим більше палі, що Господь прийме жертву...

Обличчя мирноносниць світлились тихою радістю. Біла, виснажена Санька засмагала під соняшним промінням і адалалась ще кращою. Одарка солодко поахала: вона почувала, що Марія Єгипетська помагає: чим більше пітніє Одарка тим легше їй... У Ониски ємеріт на щоці рана; сила святих мирноносниць себе показує: рана піджидала. А у Віди лежала на серці свята, покірна думка: коли-то Господь покличе її до себе...

дівних сміху і додержали слова. По-догнутим є для американського серця слово „репрод“!

— **Літературний куток.** „Гамзета“ Дієксіра переробила нашою для сцени Герберта Гамзінга; його виставлять в о-сени у Дрездені. На два місяці після „Академії французької“ прийшли „Безсмертні“ (іноді доповнити своє вічно не-повне число 40) двох нових письмен-ників: Абель Ермана і Еліза Мадж. Оба вони ур. у 1902 р. Ерман відомий політи-к, транзит, есеїст. Від 1918 р. він ставив свої кандидатури на „Фотел“ в Ака-демії 8 разів. До нього ставилися Акаде-мія підтримувала як до людини „депо-на-жент“, що може її зробити якого об'їзта своїм гумором. Еліза несе від літ по-стийну „паризьку хроніку“ в „Тан“ Крім цього літер. творів є він автором двох книжок: „Жизнь и смерть парижанин“ „Розмови про Франції, граматичку“ і „Мистецтво пи-сати“. Еліза, Мадж критик і історик мис-лелства, односток Ермана. Він був ра-ніше директором Франції, археологія, його інституту в Римі, тепер проф. мис-лелства в Сорбоні. Його спеціальності: се-мантика мистецтва у мові, а філозо-фією, історією та археологією. Він створив окрему школу своїми дослідни-ми та теоріями.

— **Кара за нечисту рідну мову.** Мусо-ліні засудив уяву на те, що Італійська мова сильно засмічена чужими словами. Тому він видав декрет із заборобою ви-сказувати чужі слова там, де їх можна зус-тупити рідними, навіть коли вони вже ні-чужі. Декрет аспертається головно проти жаргону, що панує всезадно в торговельних оголошеннях. Від нині за кожне зайве чужине слово будеть в Італії стягати грошову кару. Шалена кара! У нас не можна би видати та-кого декрету хоча би тому, що не було би трибуналі, кві могли би рішати, чи саме слово справді можна заступити рідним.

— **Світлова веселина.** Французькі послан-ники засуджені на акадмію, зазнач-но, що самі добровільно не відуть: їх відвели силом! — Мадарський кар-мал Черних сильно занедавав. — Доче-ка не найшли летуна Сміта, який про-чав поміч, апливи у море в 850 милях від Генови. — У Нью-Йорку почнуться в осени процес проти чоловіка „Горлія“ Гельсона, який по різних містах убив і вбивав жінку. — Помер один з найбільших іменитих багатих Іван Кутіс-тер напередодні свого присуду за не-чисті спекуляції державним майном. — Праский суд має клопіт із чудернацьким розмовним процесом: 28-літній сіль-ський староста розмовляв із своєю 18-літньою жінкою, теж сільною, тому, що люди аспертають його, що вона стара та жидка; жінка відповіла, що він дотор-кався в обличчя перед шлюбом і зазнач-но, що вона гарна. — Французька статис-тика каже, що на протязі трьох останніх місяців 1926 р. вилетіло у Франції 13.361.727 гектолітрів вина, на 400.000 гект. більш як попереднього року. В 1926 р. на кож-ного французя виходило річно 1 півшка шампанського і два ведра вина.

— **З кіно.** У кіні „Консерватор“ нова фі-лім „Паризький опіоніон“, на підставі роману Жюльєна „Історія легководної мушкет-ки“. У кіні „Латас“ наукова природнича філім „Як родиться людина“ (Від за-чаття до народження). Тільки для до-рослих; місця для жіноцтва та мушкет-ки.

— **Дружарські чортки.** У вчорашній числі „Дружарської“ часопису стаття п. з. Іран-діні „Ірандіні“ повинна мати підпис В. Пешинського, а не Д. як помилково надру-ковано. У статті з д. 19 липня „Кон-фликт між КПС(У) і КПЗУ“ на 2-й ст., третій абзац 22 рядок має бути не КПЗУ а КПС(У).

— **Господарські кола** вийшли в тісний контакт з редакцією „Адресної Книги для чортки, промислу, ремесла та вироб-ства в Польщі, виданої Т-вом Міжнарод-ної Рекламі, ген. през. Рудольф Моссе. Це свідчить ясно про загальне асціза-лення дію корисною Книгою, під кожним оглядом і про інтерес звичайні з нею. Адресна Книга приворочена до потреб шоденного життя на найкоротший шлях застосування до консулента. По наших ін-формаціях: у найбільших містах іде до друку відділ про Львівське повстання. Тому радимо торговельні і промис-лові кола, щоб в час порозуміння з ре-дакцією: Варшави, Маршалковська 124, і діли у відомі міські книги своєю адресою.

— **По футура!** Ідуть до п. Карника, щоб перед зимою були готові Львів вул. Куркова 11а і пов. на ліво. 49 8-10

Дописи.

ГЕРЕБОВЛЯ. (Концерт Шенечка) Дня 3. липня ц. р. відбувся у нас захід усіх товариств святочний концерт у честь Ше-нечка з багатого програмою. В битком заповненій залі проходили всі точки про-грами зовсім удачно. Піднести належить претягний розвій під кожним оглядом на-шої дутої оркестри під проводом а. і. Козака, дир. ПСК., яка виповнила кілька точок концерту і нині стає у нас осе-

редком усім наших національних обхо-дів, як у місті так і в повіті.

ГЛИНЯНИ. (З наших економічних до-свідків). Висунув сік у Глинянах на по-літичній діяльності двома здобутка-ми: В березні п. р. кооператива „Народ-ний Літ“ набула на власність у селамісті домівку, від якого то часу видно ріш-ючий зворот у розвою того товариства, про що була згадка в „Дні“ в березні п. р. А дня 3. липня п. р. заходом енер-гійної дирекції „Товариства Задаткового“ відбулося святочне благословення уго-ловного каменя під будову повітової мо-ночарні. Авту благословення довершено спеціально упорядковані о. прелат Л. Ку-ницький при участі о. шамбелана Павла Бачинського, о. декана Садовського, о. Бо-берського, о. Терешука, о. Войка, о. Ко-стишина, о. Гаваса й о. Кузьми та укні-ченого богослова В. Терешука. О. Ку-ницький як у церкві відчас Служби Божої відправляє при участі 5-ох священ-ників, так і на площі оголошенні прекрасні проповіді, в яких зумів усіх присутніх підняти на дусі в додаток сил до дальшої тяжкої праці. В тім святі взяло участь понад дві тисячі громадян з Глини і око-лиць, себто з усіх селанкових філій, яких товариство має 16, а понадто деле-гати товариства і повітових установ. Бу-дова дому піднявся наш молодий архи-тект п. Альбін Баршеский, інженір зі Львова, який дає запоруку, що не діло будови введе якнайкраще. Крім будови дому чекає „Товариство Задаткове“ велика праця, а саме його реорганізація внутрі по думі і вказівках наших цен-тральних установ, передовсім відділення кредитової установи від молочарської, до чого одичає з огляду на місцеві відно-сини належить дуже обережно підходити, щоб гарно почате діло не потерпіло. Будова ця і так виснажить і висилить товариство, отже в першій мірі обов'яз-ком наших центральних установ а голов-но Молочарського Союзу є прийти з по-мідію — найкращішому в Союзі товари-ству, яким є глинянська установка. Не сумніваємося, що свідомі члени товариства зі своєї сторони зроблять усе, щоб роз-вій цього товариства пішов правильним шляхом.

КОЗІВЩИНА. (Хто у нас патронув бан-дити?). Від якогось часу розпочався в Козівській бандитам у цілім тому сло-ва значінні. В невідомий день козівські та деякі з місцевих поміщиць нападуть спокійних громадян-українців, розбивають голови та посягають на життя. Поліція за-мість вилучати на вдержання заду та по-рядку і арештувати авантюризм — про-сто піддається до авантюри. І так: Дня 2. червня відбувалися вибори до гром. ради в Олевській. На вибори прибув пост. Д. П. Войтух. Цей панок замість держати своєї інструкції, вмішувався до виборів, вставляючи своє вдоволення, що між громадянством повстав роздор. Він сказав: „Нам партія У. П. є добра, вона, хоч більшовицька, то державі не шкодить, але ті партизани від УНДО — от це каліти во-роги, бо вони хотять відірватися від Поль-щі“. Далше виступав, тому що олевські не були на віку в Козівській. Там, каже, була, правда, біда, трохи нас мазури побива-ли, ми ж думали, що ми не віде у-дичити і тому так зашло. Дня 11. липня п. р. на місті в Козівській напад Анто-ні Пасек і Войтало Альбін на гром. Івана Ку-ницького, побива його, бо він, як казали, „ла-бан“, а всі казали треба побити. По-ліція, хоч у місті є постерунок, на жалобу побитого взагалі не реагувала. Дня 12. лип-ня на св. Петра і Павла в козівській церк-ві був храм. На відпуст з доколичних сіл повирішили люди. Вже десь передтим роз-неслася вістка про мажорських козівських, що в Козівській має бути біда. І хоча 12. липня був для поліції день робочий, то проте доколичні козівські явилися в поваж-ній кількості. По дорозі в Козівську до Козівської напали кілька козівських на Іва-на Кулика з Козівської і побива його дру-жину. Кожна ціл заголосила на постеруку в Козівській, тому сказали: „Мушкет, же ви по-ла (він латинський), то було себе на чолі викинути, же пан позла“. Того самого дня атака Войтало і Пасек а Михайло Хале-вський побива біля церкви та повирішили ко-манди Петра Грамача з Геленкова. Опо-даль привталися тому проповіді пост. Ясківчя, а коли нападений назав кричати, то постеруки Ясківчя вже поранено-го Грамача бив ще прикладом під кірса! Далше ті самі побива Василя Ситенського а Олевська підняли та полами так, що побитого відкидали волою до притосности. Притосков до побитого було це, що Ситен-ський мал параску при сорочці. В розмові Халева кричав ясно: „Вудемо кабанів бити, доки не вибємо!“

Того самого дня на ринку стояв спо-кійно гром. Михайло Красинський. Коли авантюризм зблизався до нього, він по-чав утікати та втік на подвір'я господаря Павла Лісевича. За ним побігли постеру-кові Островський та пост. ч. 572 з Бере-жчя з гурмом козівських. Прибігли на подвір'я Лісевича, а не можуть пайти Кра-синського, вбігли на подвір'я сусіди гром. Цуприка, розбили колодку в хаті, побива курата на подвір'ю і полишили городо-вину. Остаточно відійшли Красинського, забравши на постерунок і зараз вилетіли. Найближчого дня, себто 13/7, Анто-ні Заремський у товаристві кількох інших на-пав у Козівській на повертаючого а весілля Володимира Олійника, питаючи його, чи він полає, чи кабан. А коли Олійник від-повів ні, щоб уступився, тоді ножем покалічено йому голову. Замітити треба, що подія в часі авантур заховувалася

скандално, просто помагала авантюри-кам. Правда, Пасек та Халева позир-но забрано на пару хвиль до гром. кан-целярії, але зараз їх випущено, не віді-бравши від них ножів та кінг, якими били людей. В часі цього погрому пост. Яс-ківчя помстився до гром. Силора, не зна-ючи хто він є і переав у нього реалію. А коли в руках від білози найшов кусель завіза, каптан: „Ти полає?“ Кожна вти-поставив, то Ясківчя сказав: „Ти ще лі-мал до того, оддай желязо лентішму, нех біє кабанів“. Поддамо самі голі факти до загальної відомо й запитуємо поліцію: літ в імуніти? Чи вже верта-ють часи погромів? Чи такі поліціїнти як Ясківчя і компанія надляються на постер-уки? Чи відомі ці факти старо-сті в команді поліції в Тернополі? б.б.

Всячина.

Як довго можна не спати? Шораз змінивши та різномодні (і часто більше безглузді) рекорди роблять актуальним старе питання: скільки годин може лю-дина видержати без сну? Американські летун не дрімали ні хвилини понад оке-аном; танцюрист Фернандо, який неда-вно в Берліні протанцював 145 годин з 10-хвилинними перервами, що дві години, ви-користовував ці 10 минут на чорну каву. Читаємо, що останні наукові досіди для перебірки „безсонності“ зроблено ще 30 літ тому. Дла професора Сполуч. Держав Жильбер і Патрік найшли двоє кремезних мушкет, які не спали 80 годин і стан їх організму за весь цей час був незмінний, нормальний. Аж після 80 годин появилася зменшена температура і життя ослаб. Оба агадані мушкет не вживали ніяких наркотиків.

Всі українські діти до української школи! Хто минає свою рідну школу і посилає дитину до чужої школи, — той ворог своєї дитини і української нації!

Зі спорту.

По перемозі „України“ над ЖСК „Ютшенка“.

До цих змагань виступила „Україна“ в складі: Труш, Грешук, Якіш, Оприс, Цимбала, Борсух, Бутель і, Сич, Кобзар, Терлецький, Воробець. Як бачимо, зма-гання відбулися під знаком дебюту пя-тих молодих гравців (Якіш, Цимбала, Бутель, Сич, Воробець) і з початку були сумніви, чи в такому складі дружина вий-де з почесним вислідом, а деякі „спеси“ почали навіть робити зарядові закиди, що виставляючи таку дружину, робить шкід-ливий експеримент. Одначе дійсність по-казала, що ця „штайнахіда“ вийшла для дружини лише на користь, бо вона як цілість представилася куди краще, як на останніх змаганнях зі „Спартою“. Місце центрального помічника заяв Цимбала і в першій половині (а другій дещо охляв) був чи не найкращим на гришу. Сподіємося, що цей гравч при солідній тренінгу заступити уповні вірно падаючого і замало амбітного в грі Диня. Рівнож добрим набуток показався правий за-ложник Якіш, що має чистий і добрий ви-кон. У нападі далася відчувти відсут-ність вправного провідника Мурського, тимбише, що молоді гравці Сич, Бутель і Воробець замало ще зі собою зіграли; одначе загал і молодий вік тих гравців дають запоруку, що при пильній тренінгу напад буде знову найкращою частиною нашої дружини. Класу для себе показав воротар Труш, який оборонив кілька острів стріля, у тім одного карного, просто по мистецтві. Щодо гри, то весь час була перевага „України“, а вислід 5:0 цілком заслужений, бо протиник задовольнявся лиш рідкими, правда, але дуже небезпечними випадками. Публі-ки було соромно мало, що дасться об-яснити хіба „канкулою“. З. С.

Нові книжки і видання.

КНИЖКИ:
Акад. Купало Студентський: 1) І. ФРАН-КО і ТОВАРИШІ. В СОЦІАЛІСТИЧНІМ ПРОЦЕСІ 1817 Р. Видатка з „України“ 1926, ч. 6, ст. 56—114.
2) ПЕРЕРІСКА М. ДРАГОМАНОВА З В. НАВРОЦЬКИМ. Видатка із Збірника „За сто літ“. Київ 1927, ст. 83—133.
3) ДО ІСТОРІЇ ЗВ'ЯЗКІВ КУЛИЩА З ГАЛИЧАНАМИ В Р. 1869—70. Ст. 76—93.
4) ПЕРША ЗУСТРІЧ М. ДРАГОМАНОВА З ГАЛИЦЬКИМИ СТУДЕНТАМИ. 1917.
5) Revue Internationale des Institutions Economiques et Sociales. Mai 1927.

† Посмертні згадки.

Ольга Євгенія з Чайковських Єв-німірона, учителька приватного жіночого семінара в Дрогобичі, упокоїлася в Ко-ломні в домі родичів дня 17. липня 1927 по короткій і тяжкій хворобі в 34-ому році життя.

ОПОВІСТКИ.

„Бурса ім. І. Франка“ і „Львівська Бурса“ в Яворові при українській ви-суді, гімназії з правом прилюдності, приймуть на шк. рік 1927/28 100 учнів! Міс: олата 50 зол., в „Льв. Бурсі“ 30 зол. (або халчани). Подання о приймтці вносити до 15. серпня. Вод. д. 99 2—3

ДРІБНІ ОГолоШЕННЯ.

30 ЗОЛ. коштує столове нахиття на 1 осіб з хліського срібля у Мавля Коперника 14. 1778 12—3

Руплю реальність з вілним помешкан-ням о 2 кімнатах з кухнею, або ви-наїму саме помешкання. Зголошення і поданням умови до Адміністрації „Діла“ під „Солідність“. 69 2—3

ВІЖУТЕРІЮ, ЗОЛОТІ І СРІБНІ ЛІРО-БІИ продає за готівку і на рати літ десятиків літ в цілім краю звісна фірма Іван Золотарев, Льв., Мар'їнська пл. 3. Купую брлянти, золото, срібло, плачу найвищі ціни. 3а) 5—7

ПЕНСІОНАТ п-ні Лукашевської поучає на літній і осінній сезон, сонячні кімнати, першопорядний харч. Зголошення слати Євгенія Лукашевська, Косів. 743-1

ІНСТРУКТОР гімназ. і лірігент хору по-ручається негайно. „Пильність“ до ям „Діла“. 90 1—1

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Б. оператор клінік проф. Наймана і Гаска у Відні

Д-р Л. Александрович спеціаліст недуг вуха, носа, горла і гор-танки ординує тепер

89 вул. Валова 11. Тел. 40—75. 2—3

ДЕНТИСТ

В. ЛЬОКЕР в Станиславов. вул. Собіського 14.

Спеціальність: білі корони, штучні зуби без піднебіння, містки без корон і біленні зубів. — Приступні ціни — догідні умови. 15 13—47

Конкурс.

Коопер. Труд українських жінок в Жовкві оголошує отсім конкурс на посаду управительки. Посада вілня від 1. IX. п. р. Старачіся о посаду повинні прислати короткий опис життя, свідоцтва і рефе-ренції на руки управи. Платня після умо-ви. Вимагається знання крою та шиття. 79 3—1

Конкурс.

Головна Управа „Рідної Школи“ розпи-сує конкурс на місце учителя рисунка і фахово доповняючої школи в Перемішлі. Цим учителем має бути інженер будови машин. Він був би заравом управителем цієї школи. Платня по умові. Зголошується писмено до головної Управи „Рідної Школи“ у Львові, Ринок ч. 10. П. пов. до кінця липня ц. р. 67 1—3

Важне для всіх Кооператив!

На догідних умовах можна набувати шкільні і канцелярські прибори в коопе-ративі

УЧИТЕЛЬСЬКА КРАЄВА СПІЛКА.

кооператива з обмеженою порукою у Львові, вул. Оссолинських ч. 10, яка веде генеральне заступництво одино-кої хемічної фабрики і головний склад чорнила „Ж. А. Р.“. Воно своєю якістю пе-решає заграничні фабрики як „ПЕЛІ-КАН“ і інші, а ціни його значно нижчі від ціл заграничних виробів: головку прода-ють за до писання, рисования, нотних, блоків до рисования, шкільні книжки, но-татки і препараток, прибори шкільні і кан-целярські, а саме: олівці, пер, радюрок, чорнильний, паперу канцелярсько-го, копировного, листового, рисункового, колірного, бібуди канцелярської і зош-тової, бібуди колірової гладкої і гуфр-ованої, ліній деревляних і паперових, три-кутників, кутомірів, коверт, шкільної кре-ди, колірових крейдок, губок, лупових, таблиць, рисків, гузікових фарб, пеналів до фарб, шкільних друків і т. п. Продаж шкільних і методичних підручників та кни-жок для учительських і діточих бібліотек. Ціли конкурентний, товар першої якості Кооперативам дається поземку у співці ціли купна. 91 1—1

Ширіть наш часопис!